

Beleidsplan 2015 – 2018

Inleiding

Wie zijn de deelnemers van Hobbycentrum Nijmegen en waarom komen zij in zo grote getale naar Hubertusstraat 50? Het aanbod is groot, de ruimte is goed geoutilleerd, er is veel (voor een groot deel ook vrijwillige) begeleiding, het centrum is elke dag geopend. En een heel belangrijk aspect hierbij is het sociale contact: bezig zijn samen met anderen. Dus de combinatie van sociale ontmoeting en gezelligheid, gecombineerd met het bedrijven van een hobby.

Voor onze deelnemers is dat belangrijk! Onze deelnemers zijn gemiddeld 65 jaar oud of wellicht wat ouder, iets meer vrouwen, veel alleenstaanden en een substantieel deel van hen is afhankelijk van beperkte inkomsten.

Voor al deze deelnemers, waaronder ook steeds meer diegenen die behoren tot de doelgroep van de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning), is een goede organisatie en sturing van het hobbycentrum als welzijns- en wijkorganisatie in al z'n facetten onontbeerlijk, zeker in deze tijd van veranderingen en bezuinigingen. Dit vraagt een grote inzet van het personeel, de vele vrijwilligers, bedrijfsleiding en bestuur.

Doelstelling

De kerndoelstelling van het HcN blijft onveranderd: hobbyfaciliteiten bieden aan volwassenen uit Nijmegen en omstreken, die geheel of gedeeltelijk buiten het arbeidsproces staan. De overdracht van vaardigheden vormt daarbij een essentieel onderdeel. Ook nu gemeentelijk beleid vereist om extra aandacht te besteden aan diegenen, die tot de doelgroep van de Wmo behoren én aan de wijkfunctie die het HcN ook heeft, zal aan de generale doelstelling van ons hobbycentrum niets veranderen.

Het College van B en W van de gemeente Nijmegen heeft het stimuleren en faciliteren van actieve deelname aan de samenleving door kwetsbare groepen centraal gesteld. Omdat HcN sedert een aantal jaren - voor een deel - wordt gesubsidieerd als Wmo-instelling, schept dit voor HcN de verplichting actief Wmo-deelnemers te werven, d.w.z. die mensen die niet voldoende zelfredzaam zijn en die niet voor een andere vorm van dagbesteding in aanmerking komen. Het mag echter als bekend worden verondersteld dat de deelnemers van het Hobbycentrum Nijmegen grotendeels al behoren tot de kwetsbare groepen uit de Nijmeegse samenleving. HcN heeft altijd al een functie in 'maatschappelijke ondersteuning van deze deelnemers' gehad. Dit neemt niet weg dat aan bovengenoemde verplichting de noodzakelijke aandacht wordt/zal worden gegeven.

Het bieden van een zinvolle dagbesteding, sociaal contact, het leren van specifieke vaardigheden en in een enkel geval (re)integratie heeft ook een preventieve werking: het geeft structuur, voorkomt eenzaamheid en het zich zinloos voelen, bijv. van alleenstaande ouderen of personen die door ziekte of ongeval zijn getroffen. HcN is ook - zoals is gebleken - een rustpunt voor mantelzorgers, een steeds belangrijkere groep bij het huidige overheidsbeleid. Onlangs bleek nog dat mantelzorgers als gevolg van oververmoeidheid eerder en langer dan voorheen in de ziektewet komen en blijven.

Verhouding tot de gemeente en bezuinigingen

HcN is van begin af aan voor zijn exploitatie volledig afhankelijk geweest van gemeentelijke subsidies. Die maken het mogelijk dat de hobbywerkplaats toegankelijk blijft voor mensen met (zeer) bescheiden inkomens. Dat is een principe dat HcN niet zal loslaten. Nieuw is dat de subsidies voor een deel gekoppeld zijn aan onze Wmo-inspanningen. Daardoor is onze verhouding tot de gemeente fundamenteel anders geworden. In feite liften de niet Wmo-deelnemers financieel mee met de anderen. Het bestuur is echter van mening dat wat 25 jaar geleden het subsidiëren waard was, dat nu ook nog moet zijn!

In 2015, 2016 moeten de hobbycentra in het kader van de algemene bezuinigingen fors bezuinigen. De wijze waarop de aangekondigde kortingen voor 2016 vorm zullen krijgen zal de komende maanden - mede in overleg met de gemeente - worden onderzocht.

Het bestuur voorziet, dat het de komende jaren steeds moeilijker zal worden HcN financieel gezond te houden, gezien de aangekondigde subsidiekortingen. De gemeente verwacht daarbij van HcN dat meer eigen inkomsten worden gegenereerd.

Of van Wmo-deelnemers of de hen begeleidende instellingen een 'marktconforme' bijdrage kan worden gevraagd lijkt niet reëel, maar zal worden onderzocht. Tot nu toe komen veel van deze deelnemers veelal op persoonlijke titel en blijkt pas achteraf dat men een zgn. Wmo-deelnemer is ofwel een zorgverleden heeft.

Recente ervaring is, dat een algehele verhoging van de deelnemersbijdrage zoveel opzeggingen veroorzaakt, dat het nettoresultaat vrijwel nihil is. De enige manier die HcN heeft om de inkomsten substantieel te verhogen is werving van aanzienlijk meer deelnemers. Op dit gebied zal onze organisatie de komende jaren extra inspanningen moeten leveren. Onderzocht zal worden of er nog andere manieren zijn om inkomsten te genereren. Hiertoe zijn al initiatieven genomen. Op verschillende afdelingen leven ook ideeën over 'geld verdienen' voor HcN. Dit betreft echter geen substantiële bedragen, maar geeft wel de betrokkenheid van de vrijwilligers en deelnemers weer. Daar waar zinvol zullen deze ideeën worden uitgewerkt.

Bezuinigen op de exploitatiekosten kan geen grote bedragen meer opleveren. De personeelsbezetting is de laatste jaren al tot het uiterste minimum gedaald. Hadden we enkele jaren geleden nog de verwachting, dat we met de aanstelling van een of twee extra mensen een verdere professionalisering tot stand zouden kunnen brengen, nu moeten we ons ervoor inzetten, dat verder snijden in de personele bezetting wordt voorkomen. Het bestuur zal bij het ontstaan van vacatures zorgvuldig nagaan welke competenties HcN op dat op dat moment nodig heeft en voor welke taakomvang. Aan de gemeente Nijmegen zal nog duidelijker dan voorheen worden gecommuniceerd, dat voor de ongeveer 800, grotendeels kwetsbare ouderen, HcN een basisvoorziening vormt en wil blijven.

Financiën en personeel

De organisatie van HcN wordt - behalve door de vrijwilligers - gedragen door een negental betaalde krachten, voor begeleiding, administratie, horeca, inkoop, boekhouding, onderhoud machines en gebouw. Zij werken grotendeels in een parttime baan. De meesten van hen komen uit een ID-baan en hebben in 2013 een regulier dienstverband gekregen. Daarnaast is er een bedrijfsleider voor 28 uren per week. Het beroep dat op hen wordt gedaan is door verkleining van het personeelsbestand de laatste jaren zwaarder geworden.

De vacature van bedrijfsleider/coördinator Wmo is m.i.v. 15 maart 2015 opnieuw ingevuld. Uitgezocht zal worden of HcN in aanmerking kan komen voor een (of enkele) gesubsidieerde arbeidsplaatsen, waardoor tijdelijk werkzaamheden, die extra aandacht behoeven, kunnen worden uitgevoerd. Ook zullen de mogelijkheden van stageplaatsen verder worden onderzocht. Hierbij wordt zowel gedacht aan HBO-stagiaires als bijv. stagiaires van Kristallis.

Het personeelsbeleid zal de komende jaren verder worden geprofessionaliseerd. Een begin is gemaakt met een cyclus van functioneringsgesprekken.

Op financieel gebied zal het beleid worden voorgezet, waarbij van maand tot maand de liquiditeit van de stichting wordt berekend. Nauwkeuriger naleving van het *Protocol financieel management* wordt nagestreefd. Dit protocol beschrijft bevoegdheden van en taakverdeling tussen bedrijfsleider en bestuur.

Vrijwilligers en hun status

De begeleiding van de deelnemers in hun hobby wordt voor een groot deel gedragen door bijna 50, soms professionele, vrijwillige begeleiders. HcN kan niet bestaan zonder de inzet van deze vrijwilligers. Vrijwilligers zijn onmisbaar bij de uitvoering van tal van taken. Het in gang gezette beleid om vrijwilligers enkele keren per jaar te informeren over gemaakte keuzen en de financiële gang van zaken, zal worden voortgezet en indien nodig uitgebreid. Het bestuur ziet het in het kader van de verdere professionalisering van HcN als zijn taak de verhouding tussen HcN en de vrijwilligers minder vrijblijvend te maken. Daartoe is een nieuwe vrijwilligersovereenkomst ontworpen, die aan de begeleiders ter ondertekening zal worden voorgelegd.

HcN is een plek, waar ook de vrijwillige medewerkers zich gehoord dienen te voelen en zich te kunnen ontplooiën in hun werk. Eind 2014 is een onderzoek gehouden onder de vrijwilligers met betrekking tot wensen en mogelijkheden van een betere vertegenwoordiging van en overlegstructuur voor de vrijwilligers in de organisatie. Het onderzoek en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen zijn aan alle vrijwilligers voorgelegd. Deze aanbevelingen, gecombineerd met ideeën die in de Klankbordgroep leven, betreffen een meer gestructureerde aanpak van de communicatie, inspraak en advies en zijn door het bestuur met de klankbordgroep besproken. Een gecombineerde werkgroep uit het bestuur en de klankbordgroep, aangevuld met de bedrijfsleider, zal de voorstellen verder uitwerken en implementeren.

Werving deelnemers

Door middel van inlooptagen, rondleidingen, kerst-fair, flyers, mond tot mond reclame e.d. melden de *reguliere* deelnemers zich aan. Dit blijft een jaarlijks terugkerend proces, dat waar mogelijk zal worden geïntensiveerd. Bovendien zal worden bekeken op welke wijze meer bewoners van de wijk Nijmegen Midden bij HcN kunnen worden betrokken: enerzijds omdat HcN een wijkfunctie heeft, maar anderzijds ook om het aantal deelnemers te vergroten en op die wijze meer inkomsten te genereren.

Daarnaast zullen (blijvend) extra inspanningen worden verricht om *Wmo*-deelnemers te werven, d.w.z. die deelnemers die naast de begeleiding bij de hobby *extra* begeleiding nodig hebben. De afgelopen jaren is hiervoor al het nodige werk verricht. Zorginstellingen zijn benaderd of hebben zelf contact opgenomen. De contacten met de zorginstellingen hebben tot nu toe over het algemeen tot weinig zichtbaar resultaat (in de vorm van deelnemersaantallen) geleid. Wel is door het benaderen en uitnodigen van zorginstellingen, het SWT (Sociaal Wijkteam) en STIP (Steun- en Informatiepunt) Nijmegen Midden de naamsbekendheid en bekendheid met de activiteiten van HcN aanzienlijk toegenomen. Met een aantal instellingen, zoals de Vrijwilligerscentrale, het Inter-lokaal en Pro Persona, zal op korte termijn worden gesproken over de vraag wat men voor elkaar kan betekenen. HcN zal zich inspannen om goede contacten en een goede samenwerking met het SWT en STIP Nijmegen Midden en de zorginstellingen te blijven onderhouden en de samenwerking uit te breiden. Dit met name ook, omdat het de verwachting is dat het Sociaal Wijkteam (SWT) in toenemende mate rechtstreeks klanten/bewoners zal verwijzen naar HcN. Ook cliënten/bewoners die door het SWT worden doorverwezen naar *De Combinatie* (waarin ruim 18 zorginstellingen in de gemeente Nijmegen en regio zich hebben verenigd) kunnen na een intake bij *De Combinatie* alsnog worden verwezen naar HcN of een andere voor de klant geschikte organisatie.

Ook al is nog niet geheel duidelijk hoe het een en ander zich zal uitkristalliseren, belangrijk is dat de mogelijkheden en onmogelijkheden van HcN bij de zorginstellingen, SWT en STIP bekend zijn. Het werken aan naamsbekendheid blijft voor HcN een punt van aandacht. Het jaar 2015 wordt gezien als een overgangsjaar.

Regelmatig blijkt, dat nieuwe deelnemers die zich zelfstandig hebben aangemeld, een achtergrond 'vanuit de zorg' hebben. Voor het bestuur van het HcN is het een dilemma om deelnemers hiernaar te vragen. Enerzijds verlangt de gemeente dit, anderzijds is het in strijd met het beleid van HcN, dat elke volwassene die geheel of deels buiten het arbeidsproces staat, ongeacht historie en achtergrond, welkom is. Door middel van een aangepast intake-formulier, wordt geprobeerd zoveel mogelijk zicht op deze deelnemersgroep te krijgen om zodoende aan de eis van de gemeente tegemoet te komen.

Samenwerking met Pluryn en andere zorginstellingen

Sinds 2007/2008 is een aantal volwassenen vanuit Pluryn naar volle tevredenheid deelnemer van het Hobbycentrum Nijmegen. Het aantal deelnemers vanuit Pluryn neemt na een afname inmiddels weer toe en bedraagt begin 2015 36 deelnemers en de verwachting is, dat dit aantal in de toekomst iets zal toenemen, terwijl het aantal buitensteedse deelnemers naar verwachting zal afnemen.

Sinds het begin van de samenwerking is de verhouding van het aantal meekomende begeleiders tot het aantal Pluryn-deelnemers - als gevolg van de maatschappelijke ontwikkelingen - minder geworden. Zolang dit niet tot problemen leidt op de werkvloer is dit aanvaardbaar. Een aantal keren per jaar vinden tussen Pluryn en het HcN gesprekken plaats over de huidige situatie en (toekomstige) ontwikkelingen. De verhouding Wmo deelnemers – zorgbegeleiding zal een punt van aandacht blijven. Naast deelnemers van Pluryn komt ook een groep deelnemers van Zozijn onder begeleiding bij HcN (voor computerlessen) evenals een groepje deelnemers van 'In het Westen'.

In de notitie 'HcN als brede WMO-voorziening' (2012) wordt het uitgangspunt gehanteerd, dat mensen met een beperking *met adequate ondersteuning* deelnemer van het hobbycentrum kunnen zijn. Hoe deze ondersteuning de komende jaren vorm zal krijgen en zal worden gefinancierd is nog niet uitgekristalliseerd. Ook zorginstellingen hebben te maken forse bezuinigingen, zoals blijkt uit de samenwerking met Pluryn.

In het discussiestuk van de vier hobbycentra van 3 december 2013 wordt gesteld dat de zorg wordt verleend: 'óf door de gezamenlijke zorginstellingen (inmiddels verenigd in De Combinatie) óf de zorg zal door het hobbycentrum worden ingekocht'. Een voorwaarde voor inkoop van zorg zal moeten zijn de borging van deskundigheid, continuïteit en een integrale aanpak.

Het is niet bij voorbaat vast te stellen wat voor HcN een aanvaardbaar maximaal aantal zorgafhankelijke deelnemers zal zijn. Er moet een balans worden gevonden tussen het beslag dat deze deelnemers op de beschikbare ruimte en voorzieningen van HcN leggen en het aandeel dat voor anderen beschikbaar is. Het bestuur verwacht, dat de bedrijfsleiding in voorkomende gevallen een grens zal stellen. Wordt het een probleem van 'structurele' aard dan zal het bestuur zich nader over deze problematiek buigen.

Als er zich in het kader van de Wmo andere zorginstellingen melden die een groep deelnemers willen onderbrengen, dan zal HcN het principe blijven handhaven, dat personeel en vrijwilligers van het hobbycentrum geen zorgtaken kunnen vervullen. Alles wat meer is dan de hobbybegeleiding, moet door de betreffende instelling worden aangeboden. Mocht dit tot een probleem van enige omvang leiden, dan kan het bestuur overwegen zelf zorg in te kopen, hoewel dit niet de voorkeur verdient. De aanstelling van een vaste zorgkracht zou kunnen worden gefinancierd uit de dagbestedingsbijdragen, die in de Wmo zijn voorzien. Indien HcN hiertoe het initiatief zou nemen, zullen ook de andere Hobbycentra hierbij worden betrokken. Bij hen speelt hetzelfde probleem en mogelijk kan bij het inhuren van een zorgkracht worden samengewerkt.

Het activiteitenaanbod

Op basis van interesse van deelnemers of begeleiders breidt zich het activiteitenaanbod al naar gelang de behoefte regelmatig uit of wijzigt dit. Jaarlijks bespreekt het bestuur in overleg met de bedrijfsleiding of het aanbod voldoet aan de vraag of dat er wellicht behoefte is aan andere opties. Meestal ontstaat de vraag naar nieuwe activiteiten op 'de vloer'. Dit beleid zal worden voortgezet. Gezien het feit dat HcN ook een wijkfunctie heeft, zal worden onderzocht of er behoefte is aan meer wijkgerichte activiteiten. In dit kader is de vraag gerechtvaardigd of het hobbycentrum ook 's avonds opengesteld moeten worden. Op grond van de kosten die dit met zich meebrengt, is dit tot nu toe niet in overweging genomen. De afweging zal moeten worden gemaakt of het aanboren van een nieuwe doelgroep, die extra financiën kan opleveren, opweegt tegen de openstelling van HcN op een of meer avonden.

In het kader van naamsbekendheid/positioneren van HcN zal worden nagegaan of het in de toekomst mogelijk is om activiteiten van HcN bij andere wijkvoorzieningen te laten plaatsvinden en/of andere vormen van samenwerking te realiseren.

Arbo en VGWM (Veiligheid, gezondheid, welzijn en Milieu)

Het creëren en handhaven van veilige en milieuverantwoorde werkomstandigheden is ook binnen HcN onderdeel van het algemene beleid. In het VGWM-protocol van HcN staat omschreven hoe het VGWM-beleid binnen HcN vorm krijgt. De basis voor dit beleid is de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) en het plan van aanpak, dat in 2014 heeft plaatsgevonden. Dit RI & E onderzoek leidde tot de conclusie dat HcN voldoet aan de vereiste veiligheidsvoorschriften. Voor het onderzoek werd gebruik gemaakt van de diensten van een veiligheidsdeskundige van de Arbodienst. Het bestuur achtte een dergelijk onderzoek op dat moment vooral ook van belang nu wordt verwacht, dat meer mensen met een beperking zullen gaan deelnemen aan de activiteiten van het HcN. Verbeteringen moeten, zo blijkt, vooral worden gevonden in afspraken en procedures. Een werkgroep is bezig deze aanpassingen verder uit te werken. Het bestuur c.q. de bedrijfsleider zal dit proces nauwgezet volgen.

In enkele ruimtes zijn inmiddels aanpassingen gedaan met het oog op beperkingen van deelnemers (zoals een rustige kleur op de wanden van de schilder/mozaïek/textiel werkruimte en een eigen kastruimte voor mensen met geheugenproblemen op de kleiafdeling). Ook werd de tillift op het gehandicaptoilet gerepareerd en aangepast.

Voor 2015 staat o.a. aanpassing van de bar in de kantine voor rolstoelgebruikers gepland.

Samenwerking met andere hobbycentra

Vastgesteld mag worden dat de samenwerking met de andere Nijmeegse hobbycentra de laatste jaren aanzienlijk is versterkt. In 2014 werd een gezamenlijk standpunt ingenomen ten aanzien van de gemeentelijke Wmo- en subsidieplannen en werd gezamenlijk naar de gemeente opgetreden.

Ook de organisatie van een avond voor gemeenteraadsleden gaf blijk van solidariteit. HcN heeft het voornemen deze goede sfeer en samenwerking - daar waar mogelijk - verder te bevorderen en uit te bouwen. Dit bleek onlangs nog uit de gezamenlijke aanbesteding Maatschappelijke Participatie Volwassenen, gezamenlijke deelname aan het Kwartiermakersfestival e.d.

Het centraal overleg van de hobbycentra, waar een afvaardiging van de vier besturen elkaar treft, wordt 6 x per jaar gehouden. Daarnaast is er een gezamenlijk coördinatorenoverleg, dat incidenteel – naar behoefte - plaatsvindt. Bij het centraal overleg worden ervaringen uitgewisseld, ideeën opgedaan en het wmo-beleid besproken. Het voorzitterschap en de verslaglegging van dit overleg rouleert jaarlijks.

Een fusie van HcN met de andere hobbycentra lijkt niet realistisch. Daarvoor wijkt het karakter van de andere drie, meer wijkgebonden, centra te veel af van het onze. De vraag is ook of er echt grote financiële voordelen te behalen zouden zijn. Daar waar mogelijk zal met elkaar worden samengewerkt.

Het aanbod van de vier hobbycentra overlapt elkaar voor een groot deel, maar is anderzijds ook verschillend, afhankelijk van ruimte, apparatuur, aanwezige begeleiding, vragen vanuit de wijk e.d.. In het geval dat een deelnemer bij het ene centrum niet de juiste hobby aantreft, wordt deze naar een van de andere hobbycentra doorverwezen. Dit zal verder worden gestimuleerd.

Bestuur / bestuursfilosofie

Het bestuur is het bevoegd gezag van het HcN en is (eind)verantwoordelijk voor de beleidsontwikkeling en beleidsvaststelling. De bedrijfsleider/wmo coördinator is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit beleid en aansturing van de werkvloer én geeft input voor de beleidsontwikkeling. Op dit moment is er een minder scherpe scheiding tussen bestuur en bedrijfsleider als gevolg van interne ontwikkelingen.

Er is de laatste twee jaar een duidelijke verandering opgetreden in de stijl van besturen. Het bestuur van HcN heeft vele jaren gefunctioneerd als een 'bestuur op afstand'. Dat wil zeggen dat de grote lijnen werden uitgezet, dat men geïnformeerd bleef en de nodige controles uitvoerde, maar dat het beleid verder werd overgelaten aan de directeur, nu bedrijfsleider. Een 'directieloos tijdperk', een complexer wordende organisatie en mutaties in het bestuur hebben daar verandering in gebracht. Bestuursleden zijn nauwer (ook in de uitvoering) betrokken bij de dagelijkse gang van zaken, met name op het terrein van financiën, personeelszaken en Wmo. Het bestuur ervaart deze, meer arbeidsintensieve, verandering enerzijds als gunstig, maar anderzijds vergt deze wijze van werken veel inzet en - soms een onevenredig groot deel - tijd van de 'vrijwillige' bestuursleden. De komst van de nieuwe bedrijfsleider zal naar verwachting tot meer evenwicht in de verdeling van de taken leiden.

Nijmegen, april 2015